

Dødvande

5 måneder inden klimatopmødet i København er de internationale forhandlinger i krise.

Forberedelserne går for langsomt. Store vigtige lande og landegrupper tøver med at forpligte sig og spiller svagt ud med helt utilstrækkelige målsætninger og utilstrækkelig finansiering. Det truer ikke alene klimatopmødets succes. Det truer fremtidens klima og kampen for at sikre, at klimaforandringerne ikke kommer helt ud af kontrol.

klima-duksten Danmark har mange gode kræfter engageret i processen – fra klima- og energiminister Connie Hedegaard og langt ud i

ministerier og forskningsinstitutioner. Men viden og kloge ord gør det ikke alene. Værtslandet for det store klimatopmøde, den såkaldte COP15, burde gå foran for at bringe forhandlingerne ud af det nuværende dødvande.

Og det er her, regeringen svigter sin klima- og energiminister.

Efterlysning: Penge på bordet!

Der er brug for konkrete, positive og fremadrettede udspil.

Der er brug for beredvillighed: penge på bordet. Tilsyneladende mangler viljen i regeringen som sådan til at tage denne rolle og især de finansielle konsekvenser på sig. Klima- og energiministeren og de mange embedsmænd, der udgør Danmarks forhandlingsdelegation, argumenterer utrætteligt, men med stadig større fokus på, hvad andre lande kan eller burde gøre.

Det er synd, for behovet er enormt, og klimaforhandlingerne – og Danmark – har mulighed for at gøre store og positive fremskridt ved en aktiv indsats nu.

Klimaregningen

Der skal både skaffes penge til at nedsætte de rige landes CO₂-udslip og formindske risikoen for dramatiske og uoprettelige klimaforandringer – og der skal skaffes penge til at hjælpe verdens fattigste lande til at tilpasse sig de ændringer, som vi allerede ser nu. Den del af regningen ligger ifølge UNDP på omkring 86 milliarder dollar om året. Samlet vil omkostningerne til såvel tilpasning for u-landene, reduktion af CO₂ og teknologioverførelse baseret på beregninger fra FN's klimapanel, UNFCCC, ligge på mellem 250 og 500 milliarder dollar.

86 milliarder dollar om året til u-landenes tilpasning til klimaforandringerne lyder som en astronomisk regning. Men reelt svarer det til ca. 0.2 procent af de rige OECD-landes samlede bruttonationalindkomst (BNI) – eller 10 procent af landenes militærbudget

Retfærdighed

De rige lande bærer et stort ansvar for klimaforandringerne. De tegner sig for størstedelen af de udledninger, som har bidraget til klimaforandringerne – og samtidig har de opbygget kapacitet, som sætter dem i stand til at betale for de nødvendige reduktioner i udledningen af CO₂.

Der findes en række metoder til at beregne, hvilke lande der har ansvaret for klimaforandringerne – og samtidig mulighed for og evne til at betale. Folkekirkens Nødhjælp har med hjælp fra Stockholm og EcoEquity foretaget beregninger, der viser, at USA's del af regningen bør ligge på godt 30 procent, mens EU lander på cirka en fjerdedel. Danmarks egen regning, opgjort på

samme vis, lander på mellem 6 og 12 milliarder kr. årligt til klimabistand.

Bistand eller afbetaling

Danmark hører til top 5 over de lande i verden, der har højst udviklingsbistand i forhold til BNI, men Danmark er også på top 5 over de lande, der forurener mest per indbygger. Betaling af klimabistand er derfor ikke udtryk for velgørenhed, men bør ses som en afbetaling på vores gæld. Vi er med andre ord ikke blot en "klimaduks", men har også selv et stort medansvar for de udledninger, der nu truer klodens balance.

Samtidig har Danmark uden videre brugt u-landsbistand til at betale samtlige udgifter til klimatopmødet, så verdens fattigste også hænger på *den* regning. Det, der kaldes klimabistand, ligger nu på 1,17 mia. kr., og hele beløbet er hentet inden for rammen af den samlede udviklingsbistand på 15,2 mia. kr.

Har Danmark råd?

Beløb på mellem 6 og 12 milliarder kr. skal findes, hvis Danmark skal leve op til sit ansvar i forhold til verdens fattigste lande. Hvis den danske regering havde bevaret Folketingets målsætning fra 2000 og ydet 1 procent af BNI til udviklingsbistand samt 0,25 procent til miljøbistand, ville Danmark i dag kunne give ca. 8 milliarder kr. ekstra. Der er med andre ord ikke tale om en regning, som er urealistisk at betale.

Regeringen svigter

Foreløbig har Danmark ikke givet klare tilsagn, som sikrer, at klimabistanden kommer til at bestå af nye og ekstra penge. Klima- og energiminister Connie Hedegaard har været klar i mælet, når det drejede sig om behovet for ekstra penge til klimabistand – ud over udviklingsbistanden. Det samme gælder desværre ikke hendes regeringskolleger og specielt ikke finansminister Claus Hjort Frederiksen.

Regeringen som helhed sender uklare og til dels modstridende signaler om, hvad holdningen er til at give additional klimabistand. Og regeringen presser ikke EU til at spille ud.

International udviklingsbistand og klima

Den globale udviklingsbistand ventes at falde som følge af finanskrisen. Samtidig står u-landene med skuffede forventninger fra talrige brudte løfter om øget bistand. En række lande forsøger at finansiere afbetalingen på deres klimagæld som ulandsbistand, og der forekommer en del tilfælde af dobbelt-bogføring: Det vil sige, at regnskaber sminkes kreativt, så de samme penge forekommer både som u-landsbistand og som klimabistand.

Sådan kan det gøres!

Investeringer i langsigtede løsninger, som afhjælper klimaproblemer, kræver finansiering, og den skal på bordet nu.

Danmark bør som værtsnation tage initiativet og fremlægge udspil, der kan bringe klimaforhandlingerne ud af det nuværende dødvande. En stor del af løsningen skal findes i aftaler om finansiering.

Til Danmark:

- Danmark skal gå forrest og lægge penge på bordet nu. Og Danmark skal her og nu fremsætte et konkret og markant finansieringsudspil, der kan være med til at bevæge forhandlingerne fremad, så klimatopmødet bliver en succes.
- Dansk klimabistand skal bygge på "ekstra penge" ud over den nuværende udviklingsbistand. Med "additionalitet" eller "ekstra" penge mener vi ekstra i forhold til den traditionelle udviklingsbistand – altså udover 0,8 % af BNI (bruttonationalindkomsten).
- Dansk klimabistand skal målrettes mod de fattigste lande og de fattigste befolkningsgrupper.
- På længere sigt mener Folkekirkens Nødhjælp, at Danmark bør øge udviklingsbistanden til at udgøre 1 procent af BNI og derudover afsætte 0,5 % til en stærk international klimaindsats.

Anbefalinger til den internationale klimaaf tale:

Investeringer i langsigtede løsninger, som afhjælper klimaproblemerne, kræver en tilsvarende langsigtet finansieringsplan, og den skal på plads i København til december.

Det er helt afgørende, at den aftale der bliver indgået ved klimatopmødet

- har en ambitiøs målsætning og plan for reduktion af CO₂.
- tager hensyn til alle landes forskellige ansvar for CO₂-udledning og forskellige evne til at betale, f.eks. som beskrevet i Greenhouse Development Rights, der også levner plads til ulandenes behov for udvikling og dermed øget CO₂-udslip
- indeholder en klimafinansiering, der er stabil, forudsigelig, ligger udover den almindelige udviklingsbistand og har en størrelse, der svarer til behovet.
- har en finansieringsmekanisme, der sikrer ulandene den klimakompensation, der er behov for, og at denne kompensation fungerer uafhængigt af BNI og finanslove.
- sikrer, at pengene går til de fattigste. Der skal bruges både offentlige og markedsbaserede penge som f.eks. CO₂-kvoter og flyafgifter, og de offentlige penge skal sikre, at indsatsen rettes mod netop de fattigste.
- anerkender og accepterer ulandenes berettigede krav om, at midlerne skal være ekstra penge, at de er beskyttet mod bevillings- og konjunkturudsving, og at de er kontrollable.
- opbygger en United Nations Climate Fund som kan danne basis for en global finansiering, suppleret med bilateralt samarbejde og erhvervssamarbejde.

København, juni 2009

Danmark: Klimaduksen løber fra regningen

Folkekirkens Nødhjælp og Roskilde Festival 2009

Folkekirkens Nødhjælp
Nørregade 15
1165 København
Danmark

Denne rapport er skrevet af Marie-Christine Moltke Vecht, Knud Vilby og Mattias Söderberg. Vi vil specielt takke Christian Friis Bach, Morten Emil Hansen, Stine Leth Nissen og Esben Danielsen for værdifulde kommentarer og input. Vi vil også takke den gruppe af frivillige, som arbejder med Human to Human kampagnen ved Roskilde Festival 2009, og som har bidraget til udviklingen af rapporten.

Der er ingen copyright, og vi opfordrer til brug og spredning af rapportens analyse og anbefalinger.